

STILTE VOOR DE STORM

Vooralsnog is de oplopende werkloosheid minder heftig dan gevreesd, maar de prognose is dat het aantal WW-aanvragen de komende maanden flink zal oplopen. Hoe vangt UWV deze toestroom op? Welke voorbereidingen worden getroffen?

'WE REKENEN OP EEN GROTE TOENAME VAN WW'

Peter van Stempvoort
Directeur Uitkeren bij UWV

'Het voelt als stilte voor de storm', zegt Peter van Stempvoort. Er komt een grote toename van WW-aanvragen aan, maar wanneer en hoe omvangrijk die zal zijn, is koffiedikkijken. Eén ding is zeker: Uitkeren is zich hierop zo goed mogelijk aan het voorbereiden.

Eigenlijk is de voorbereiding al bij de start van de coronacrisis begonnen. 'In die eerste 4-6 weken kregen we 4 keer zoveel WW-aanvragen. We hebben toen maatregelen genomen. Er is

veel overgewerkt, er zijn medewerkers van andere divisies komen helpen en we hebben secundaire activiteiten – denk aan werkoverleg – tijdelijk op een laag pitje gezet.'

Wat hielp was ook dat het ziekteverzuim daalde van 5 naar iets meer dan 2%. Naar het waarom moet Van Stempvoort gissen, maar één reden kan hij wel bedenken: 'Het zit diep in de genen van onze medewerkers dat de klant op tijd zijn uitkering moet ontvangen. Daarvoor voelen medewerkers een enorme motivatie en verantwoordelijkheid.' Dat het spitsuur was bij UWV heeft de klant dan ook niet gemerkt. 'We hebben laten zien dat we het aankunnen. Uitkeringen zijn gewoon binnen de afgesproken tijdlijnen verstrekt.'

Dit voorjaar is de Divisie Uitkeren tevens begonnen met een grootscheepse 'opschaling' voor de WW: vanaf april kwamen er 600 medewerkers bij. Eind dit jaar zijn het er 1.900 in totaal, volgend jaar 2.200. 'Met dat aantal kunnen we de 700.000 WW-aanvragen aan die het Centraal Planbureau in 2021 verwacht. De arbeidsmarkt is gunstig en we zijn volop bezig met de opleiding.'

De divisie heeft in rap tempo een digitale opleidingsmethodiek uit de grond gestampt. Zo'n opleiding voor de WW duurt 6 maanden. 'We hebben die nu in een aantal stappen opgedeeld. Na elke stap kan een medewerker in de praktijk aan de slag. Die verandering is "here to stay".'

De opleiding is nu landelijk geworden. 'Voorheen verzorgde elk van de 11 districten zijn eigen opleiding. We waren al geruime tijd bezig om die landelijk te maken en de kwaliteit te verhogen. De omstandigheden hebben ons een enorme duw in de rug gegeven, een geluk bij een ongeluk.'

'DEZE CRISIS IS NIEUW VOOR IEDEREEN'

Rob Witjes
Hoofd arbeidsmarktinformatie
bij UWV

Cijfers zijn voor meerdere interpretaties vatbaar. Zo ook de WW-cijfers. Wordt de instroom in de maand september (6.200 nieuwe WW-uitkeringen per week) vergeleken met die van augustus (7.100 p.w.), dan zou er reden kunnen zijn voor enig optimisme over de gevolgen van de corona-crisis voor de economie.

De gemiddelde instroom per week in deze maanden was slechts een fractie hoger dan die van een jaar eerder. Dat optimisme kan gevoed worden door de uitstroomcijfers uit de

WW: die was in september met 9.500 beëindigde uitkeringen hoger dan de instroom. 'In het tweede kwartaal nam het aantal WW'ers dramatisch toe met 74.000', zegt Rob Witjes, hoofd Arbeidsmarkt-informatie. 'Na de lockdown van half maart verloren vooral flexwerkers en uitzendkrachten hun baan, de vaste krachten ontlieden goeddeels de dans, mede dankzij de NOW-regeling. Toen de economie in het derde kwartaal weer langzaam op gang kwam, daalde de instroom in de WW met 35 procent ten opzichte van het tweede kwartaal en steeg de uitstroom, met name dankzij de horeca en uitzendwerk.'

Al met al is er wel degelijk sprake van een oplopende werkloosheid, maar die is – vooralsnog – minder heftig dan we vreesden, zegt Witjes. 'Het officiële werkloosheidscijfer, zoals gemeten door het CBS, lag in september op 4,4 procent van de beroepsbevolking. Dat is, ter relativering, nog altijd lager dan de gemiddelde werkloosheid van de afgelopen twintig jaar die op 5% ligt.'

Opvallend is, zegt Witjes, dat nog steeds 35 procent van de beroepsgroepen kampt met krapte, met name in de zorg, techniek en ICT. Maar, voegt hij daar onmiddellijk toe, morgen kan alles weer anders zijn. 'Wat zijn de effecten van de tweede coronagolf? Gaan er bedrijven failliet? Gaan grotere bedrijven reorganiseren, waarmee ook de banen van vaste werknemers op het spel komen te staan? Het is allemaal zo grillig en onvoorspelbaar. We hebben ervaring hoe eerdere crises in de wereldeconomie zich ontrolen, maar deze crisis is nieuw voor iedereen, dus ook voor ons als arbeidsmarktdeskundigen.'

‘MET VOLLE KRACHT ER TEGENAAN’

Ester de Boer
Adviseur werk bij UWV WERK-
bedrijf (vanwege privacy niet
op de foto)

‘Het voelt alsof we in een vacuüm leven,’ zegt Ester de Boer, Adviseur werk. ‘We weten dat er hoogstwaarschijnlijk een nieuwe golf van ontslagen op ons afkomt, maar vooralsnog is het relatief rustig, een soort stilte voor de storm.’

In maart werd het team van De Boer overspoeld met mensen uit vooral de horeca en recreatie, sectoren die in haar regio Harderwijk sterk zijn vertegenwoordigd. ‘Er waren dagen bij dat ik van de vroege ochtend tot de avond thuis achter de computer zat om de veelal jonge flexwerkers die net werkloos waren geworden te helpen,’ blikt zij terug. ‘Wat ik merkte is dat

mensen echt een beetje van slag waren door de onverwachtheid en de heftigheid van de gebeurtenissen. Maar na een rouwfase is toch echt de bedoeling dat ze actief worden. Medeleven is goed, meehuilen niet. Ook als er niet direct zicht is op ander werk, is het belangrijk om bijvoorbeeld aan je cv te werken, om goed na te denken over je zwakke en sterke kanten en je te oriënteren op waar nog kansen liggen op de arbeidsmarkt.’

Aan het begin van de zomer luwde de storm door de voorzichtig aantrekkende economie. ‘Wat hielp, zeker in onze regio, is dat veel mensen kozen voor een vakantie in eigen land. De horeca- en de recreatiesector kon weer mensen gebruiken.’ Wat haar de komende maanden te wachten staat is onvoorspelbaar, maar De Boer houdt haar hart vast. ‘Wat ik voorzie is dat, in tegenstelling tot maart, ook ouderen met een vast dienstverband zich bij ons zullen melden. Dat vraagt van ons extra inspanning. Maar iedereen kan op ons rekenen, wij gaan er weer met volle kracht tegenaan.’

'ALLES DRAAIDE OM BESLISSSEN EN BETALEN'

Yasmina Akatal
Teammanager Uitkeren bij
UWV

Na de corona-persconferentie van Rutte in maart liep het storm. In korte tijd verviervoudigde het aantal WW-aanvragen ten opzichte van de periode daarvoor.

'We hebben toen vrijwel direct besloten ons te concentreren op het primaire proces, dat wil zeggen op de vaststelling of iemand recht heeft op een uitkering en op het op tijd uitkeren van de uitkering', zegt Yasmine Akatal, teammanager Uitkeren in Utrecht en Flevoland. 'Alles wat daarbuiten viel hebben we on hold gezet. Aan werkoverleg bijvoorbeeld deden we niet

meer, dat kost tijd. Ook mensen bellen met de mededeling dat ze geen recht hebben op een uitkering, of dat er een bedrag wordt teruggevorderd, zat er niet meer in, te intensief. Alles draaide om beslissen en betalen.'

Tevens werden er enkele opleidingsgroepen opgetuigd. Na afronding van de opleiding konden zij aan de slag in de verschillende teams Uitkeren. Er werd ook een beroep gedaan op oud-medewerkers die bij UWV inmiddels een andere functie vervulden, zegt Akatal.

'Al met al is het ons gelukt om binnen redelijke termijn iedereen de uitkering uit te betalen.' Haar team is inmiddels uitgebreid van 24 naar dertig medewerkers. Na een relatief rustige zomer ziet zij nu het aantal WW-aanvragen weer langzaam toenemen. 'Het verschil met maart is dat iedereen toen licht in paniek was. Vergeet niet dat niemand toen nog wist of en in welke mate er steun van de regering te verwachten viel. Van NOW en Tofa had begin maart niemand nog gehoord. Niet alleen werkgevers, ook wij zijn nu beter voorbereid op wat komen gaat. We zijn bijna op sterkte qua personeel en hebben meer ervaring opgedaan hoe we in dit soort situaties het beste kunnen handelen, al weet natuurlijk niemand wat er de komende maanden op ons afkomt.'